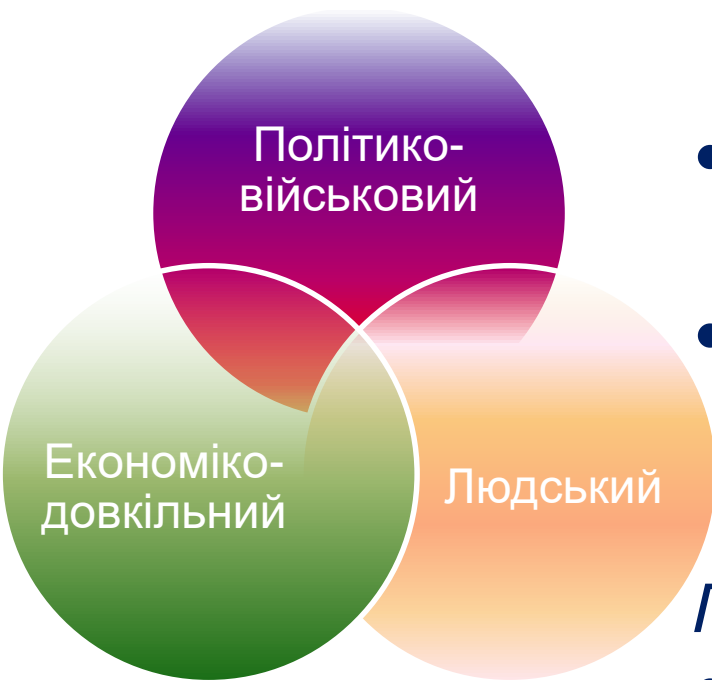

Оцінка екологічної шкоди та пріоритети відновлення довкілля на сході України

Національний інститут стратегічних досліджень /
Круглий стіл «Протидія екологічним і техногенним загрозам в
зоні військового конфлікту на Сході України»

Чому ОБСЄ дбає про довкілля

- Економіко-довкільний Комітет: країни-члени ОБСЄ
- Економіко-довкільний Форум: щорічні зустрічі
- Бюро Координатора економіко-довкільної діяльності ОБСЄ: Секретаріат, Відень

Полюві представництва в Україні:

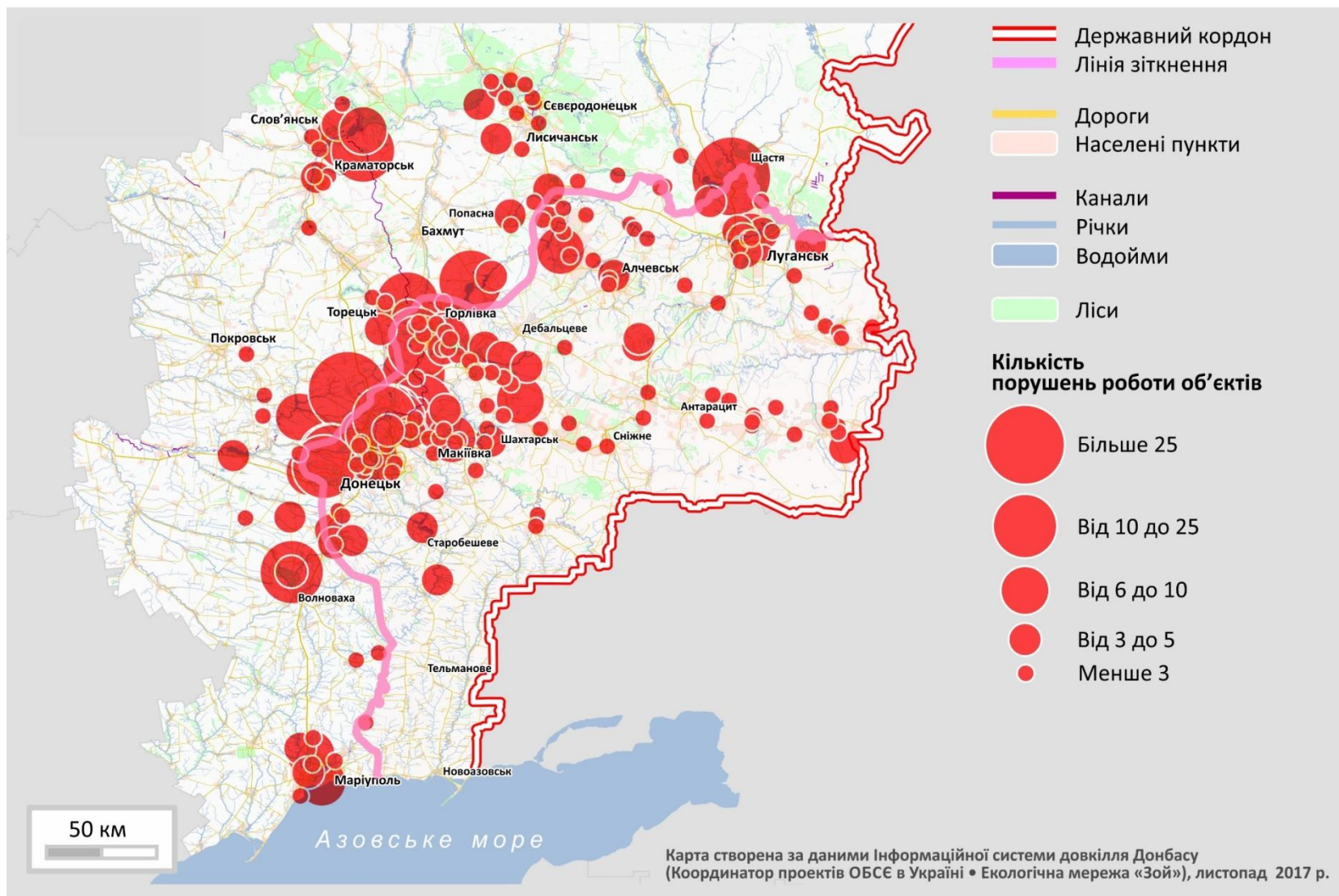
- Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ
- **Координатор проектів ОБСЄ**

Охорона довкілля на сході України

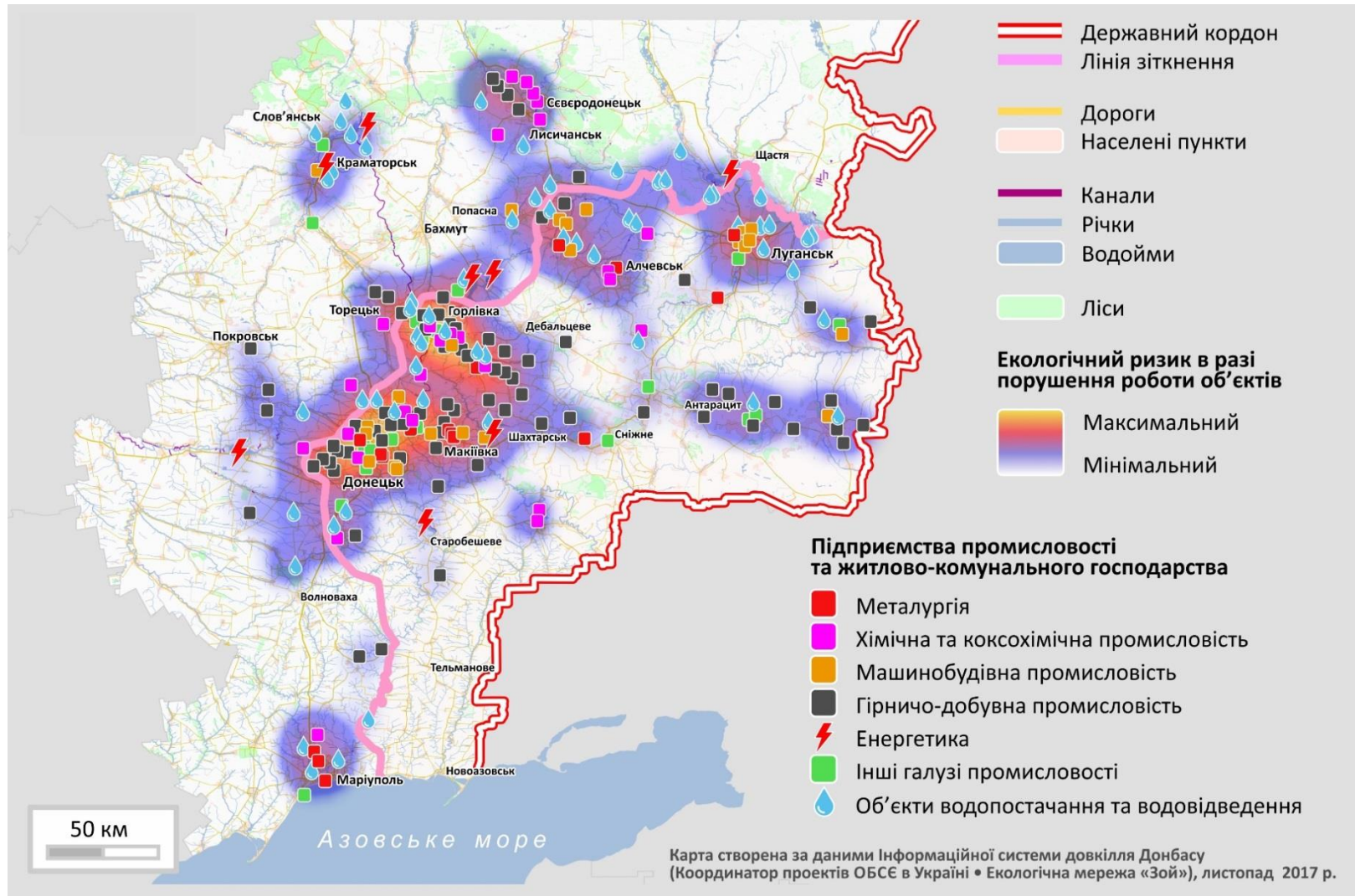
- **2017р.** – Оцінка шкоди, завданої довкіллю на сході України та пріоритети відновлення
- **2018р.** – Стале управління та моніторинг басейну Сіверського Дінця і доступ до екологічної інформації
- **2019р.** – *Покращення доступу до актуальних аналітичних даних щодо екологічних загроз на сході України*

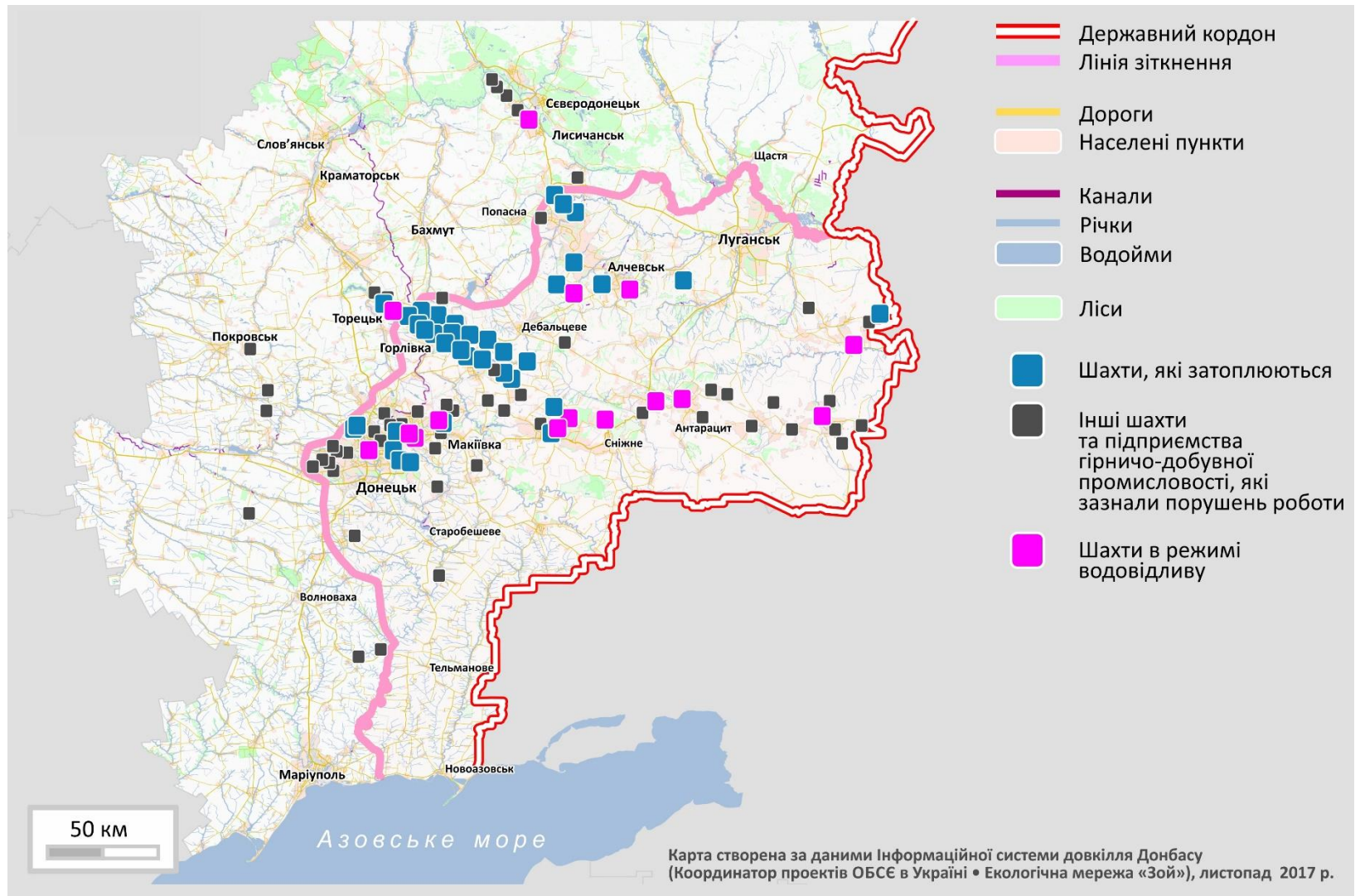
Порушення роботи промислових підприємств

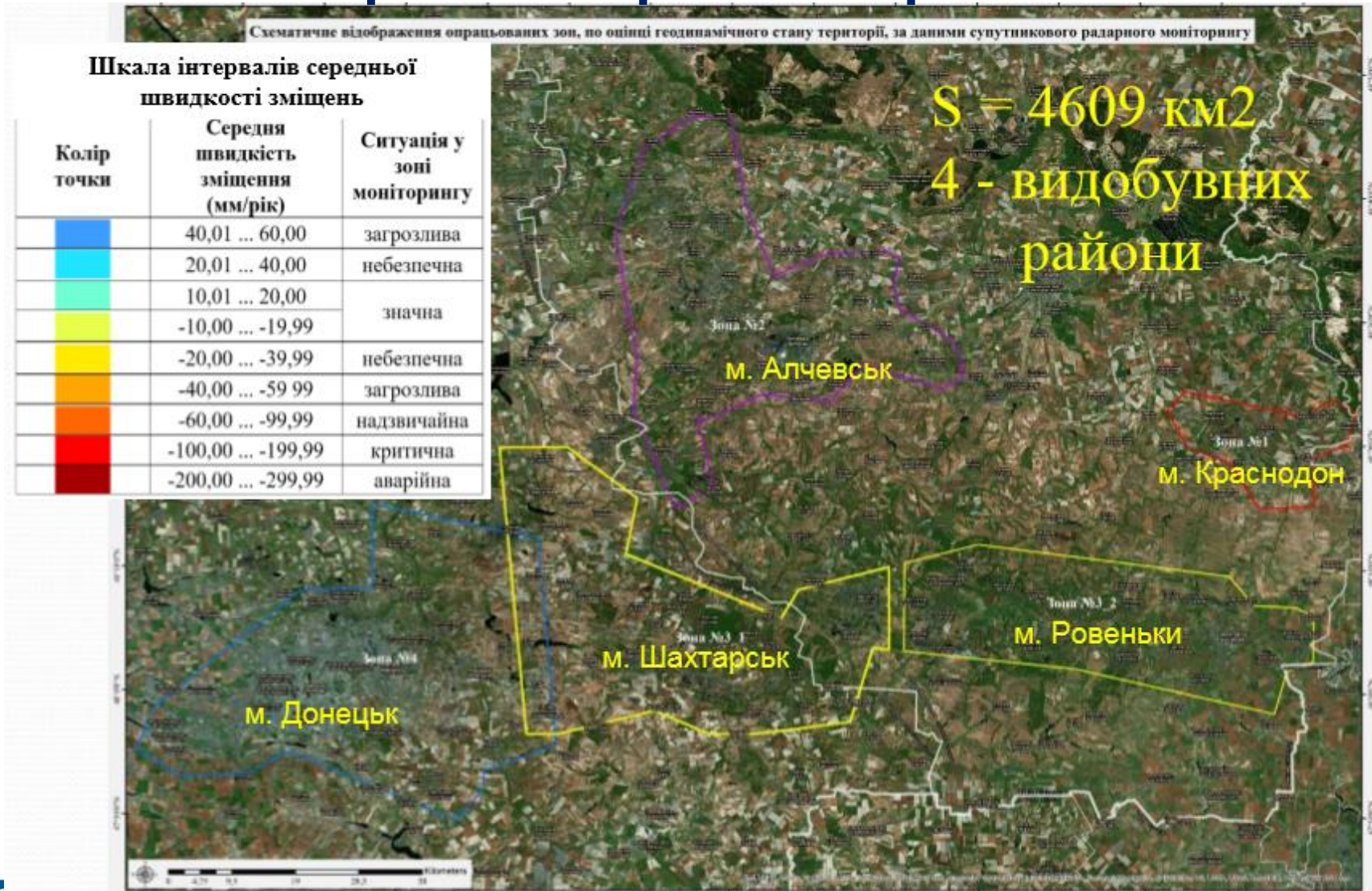
Зони підвищеного екологічного ризику

Затоплення шахт східного регіону

Дослідження вертикальних зміщень земної поверхні у районах гірничих виробок

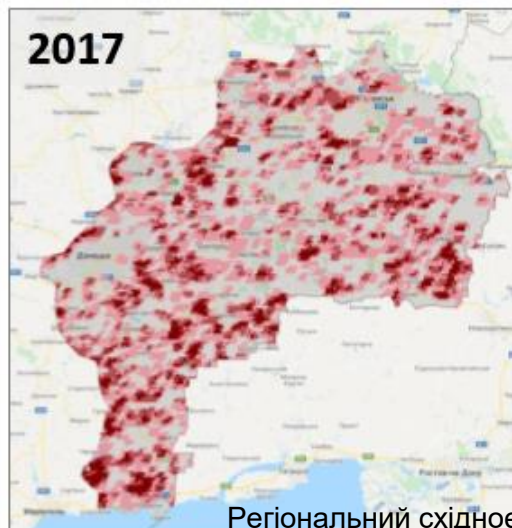
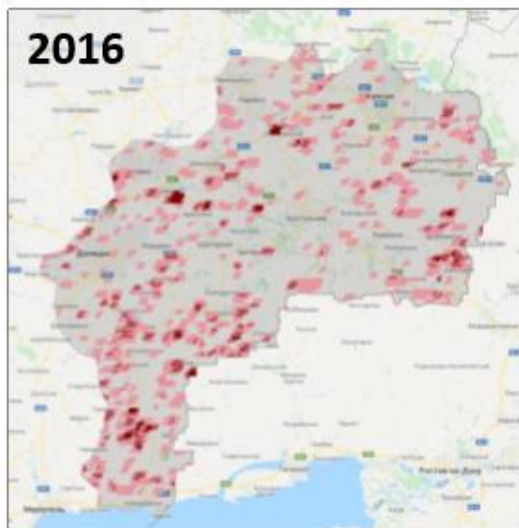
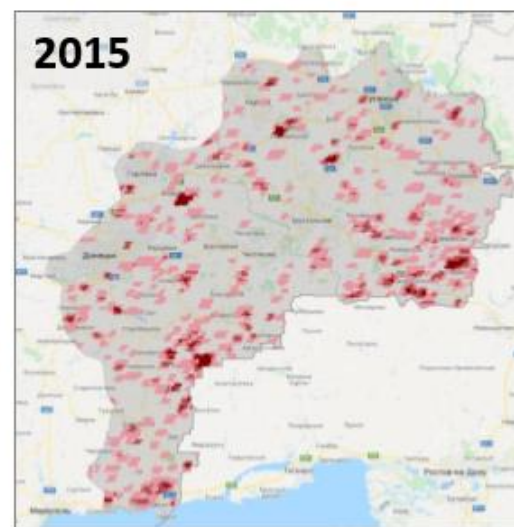
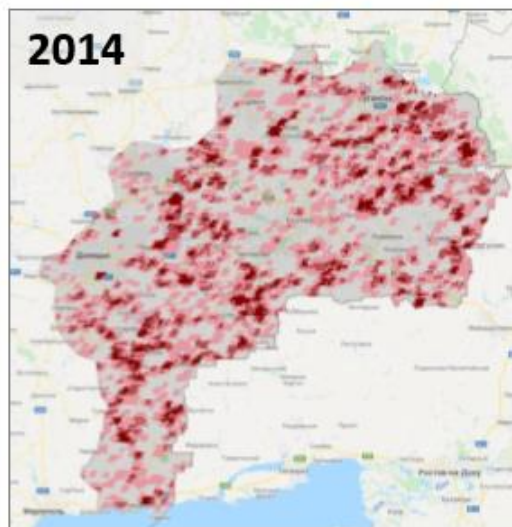
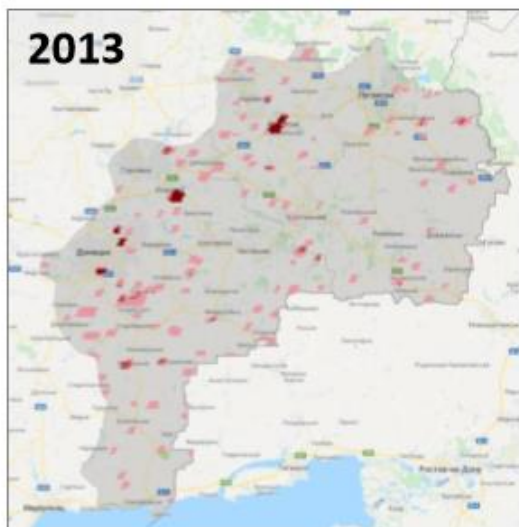

Національний Центр випробувань Землі та космічних засобів на замовлення Координатора проектів ОБСЄ в Україні, 2018р.8

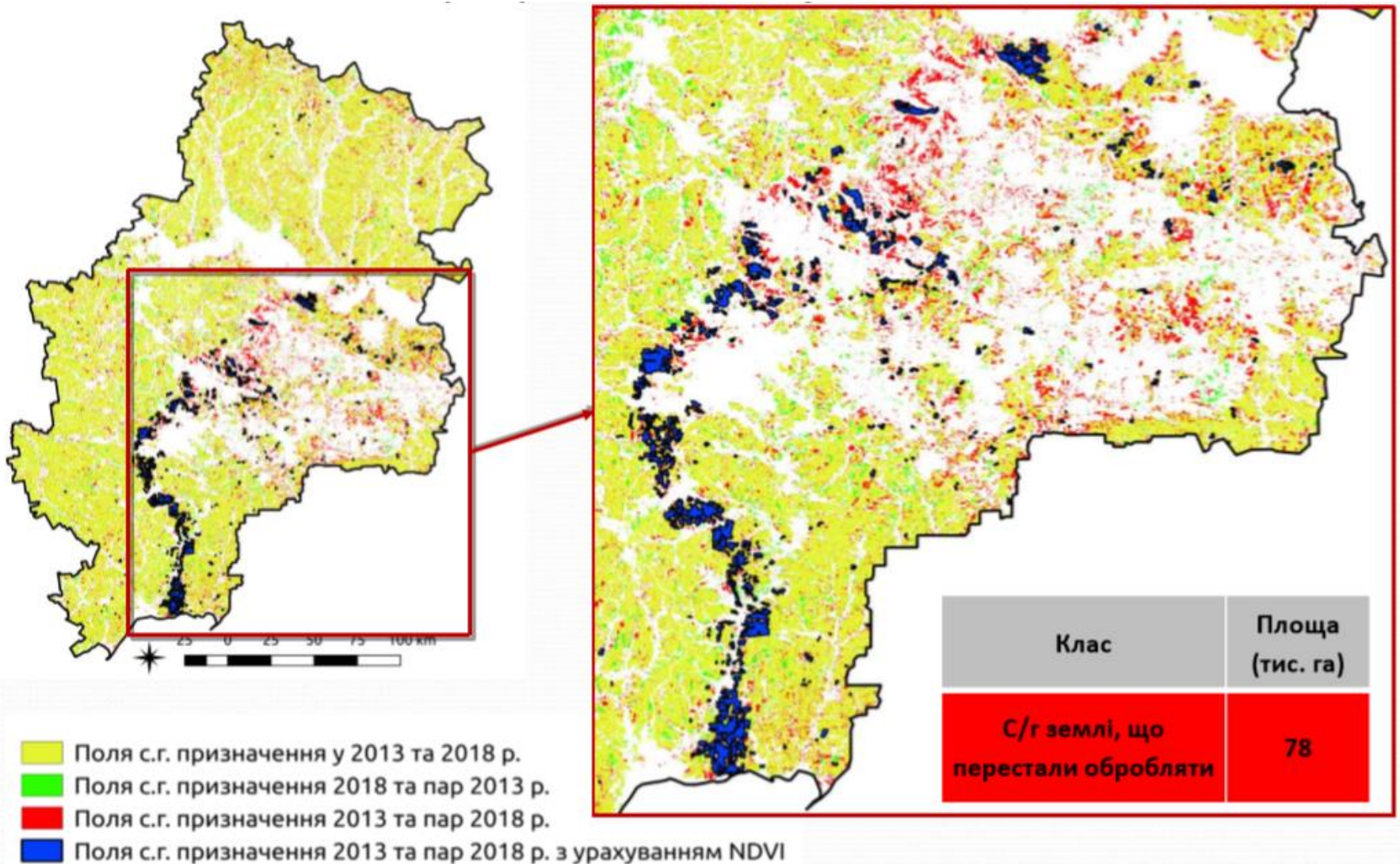
Назва зони деформацій	Назва об'єкту у зоні деформацій	Стан об'єкту «Зони деформацій», за шкалою авторів проекту	Площа зони деформацій, км ²	Інтервал середньої швидкості деформацій, мм/рік	Максимальна швидкість деформацій, мм/рік
Зона осідань №1	Залізниця, дорожня розв'язка	значна	2,56	-10...-16	-16
Зона осідань №2	м. Авдіївка, промислова зона	значна	1,71	10...15	15
Зона осідань №3	м. Ясинувата, с. Каштанове, смт. Землянки	загрозлива	23,34	-12...-41	-41
Зона осідань №4	с. Ханжонкове-Північне, шахта «Північна», шахта «Ханженковська-Північна»	небезпечно-критична	23,49	-10...-150	-150
Зона осідань №5	с. Комунар, шахта №22 «Комунарська»	небезпечно-загрозлива	4,71	-10...-42	-42
Зона осідань №6	м. Жданівка, ТОВ «Укрдонм'ясо»	небезпечно-критична	8,05	-10...-165	-165
Зона осідань №7	Свято-Андріївська та Жданівська шахти	небезпечно-загрозлива	5,24	-11...-87	-87
Зона осідань №8	селище Буроз, Терикон шахти ім. Бажанова	загрозлива	10,52	-21...-52	-52
Зона осідань №9	Терикон шахти Ясиновська-Глибока	небезпечно-загрозлива	0,91	-14...-61	-61
Зона осідань №10	Куйбишевський район м. Донецьк, завод залізобетонних конструкцій	небезпечна	19,47	10...43	43
Зона осідань №11	селище ім. Горького, Щиглівка, Григорівка, Новоросійське, Донецький металопрокатний завод	небезпечно-аварійна	8,28	-10...-257	-257
Зона осідань №12	Терикон шахти ім. Засядька	загрозливо-надзвичайна	2,06	10...63	63
Зона осідань №13	селище Плани, відвал шахти «Щеглівка-Глибока», Григорівський відвал	надзвичайно-критична	9,97	-10...-128	-128
Зона осідань №14	м. Макіївка, відстійник ЦЗФ «Пролетарська», породний відвал шахти «Пролетарська-Глибока» ім. Леніна	загрозливо-надзвичайна	41,27	-10...-85	-85
Зона осідань №15	м. Макіївка, с. Калинове, школа №92 с. Об'єднане	надзвичайно-критична	7,79	-13...-127	-127
Зона осідань №16	м. Харцизьк, шахта №1 ім. Кірова, відвал шахти ім. С.М. Кірова	небезпечно-надзвичайна	75,26	-10...-87	-87
Зона осідань №17	смт. Старомихайлівка, шахта ім. Абакумова, селище шахти ім. Абакумова, селище Лозове, терикон шахти ім. Абакумова	небезпечно-надзвичайна	22,98	-10...-67	-67
Зона осідань №18	Терикон шахти №1 "Проходка", Терикон шахти № 5-біс «Трудівська», смт. Олександрівка	небезпечно-надзвичайна	73,02	-10...-68	-68
Зона осідань №19	м. Донецьк	небезпечно-надзвичайна	267,58	-10...-192	-192
Зона осідань №20	терикон шахти «Холодна балка-3», шахта «Холодна балка 1-2», терикон шахти «Холодна балка 1-2»	небезпечно-критична	4,71	-10...-130	-130
Зона осідань №21	с. Шевченко, копанки	небезпечно-надзвичайна	4,47	-30...-75	-75
Зона осідань №22	смт. Широке, копанки	небезпечно-загрозлива	13,67	-10...-57	-57
Зона осідань №23	відвал збагачувальної фабрики, шламонакопичувач	небезпечно-надзвичайна	4,9	-11...-65	-65
Зона осідань №24	м. Моспино	небезпечна	15,15	10...39	39

Просторовий розподіл природних пожеж у часі

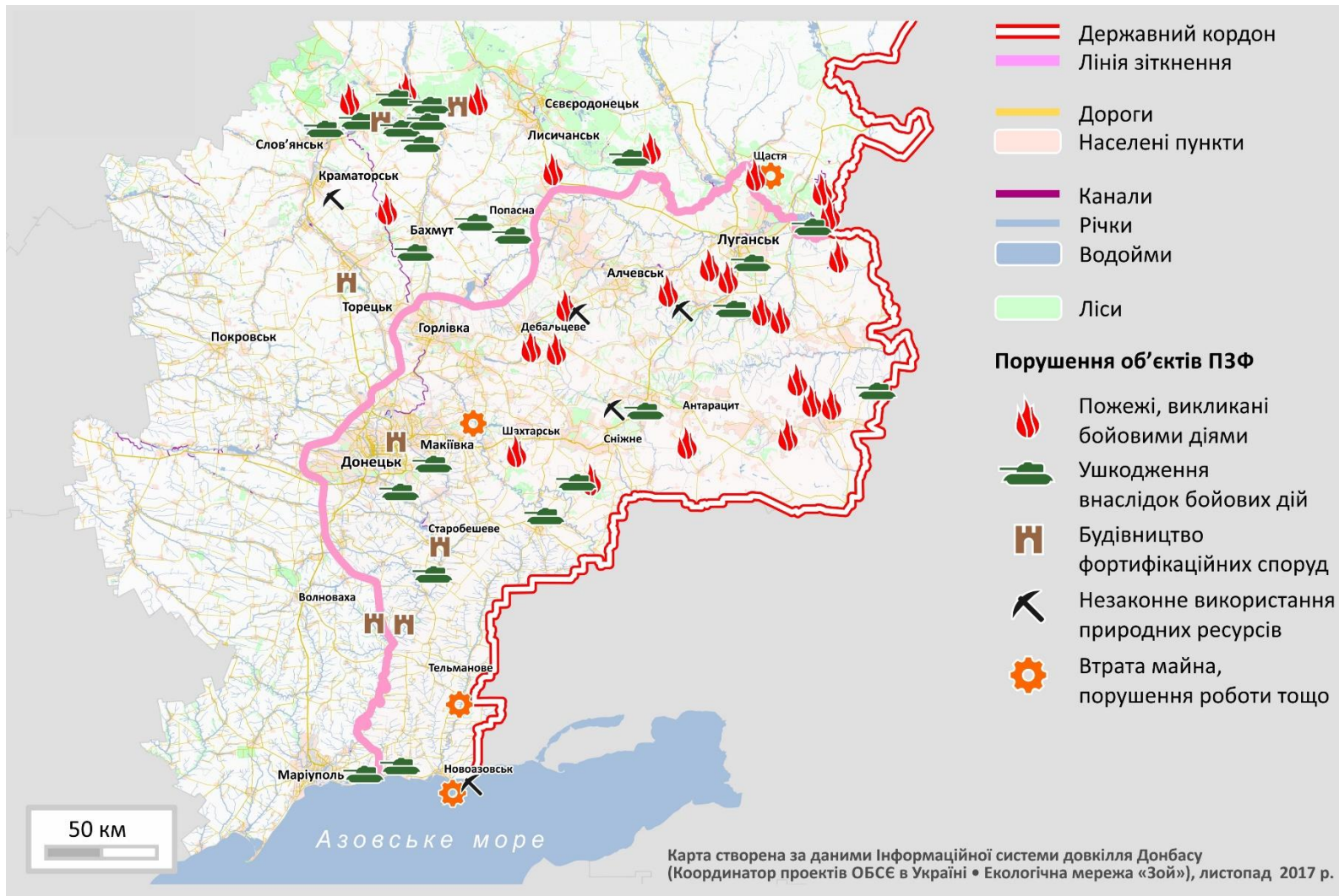

Регіональний східноєвропейський Центр моніторингу пожеж
на замовлення Координатора проєктів ОБСЄ в Україні, 2018р.

Стан сільськогосподарських полів (2013-2018рр.)

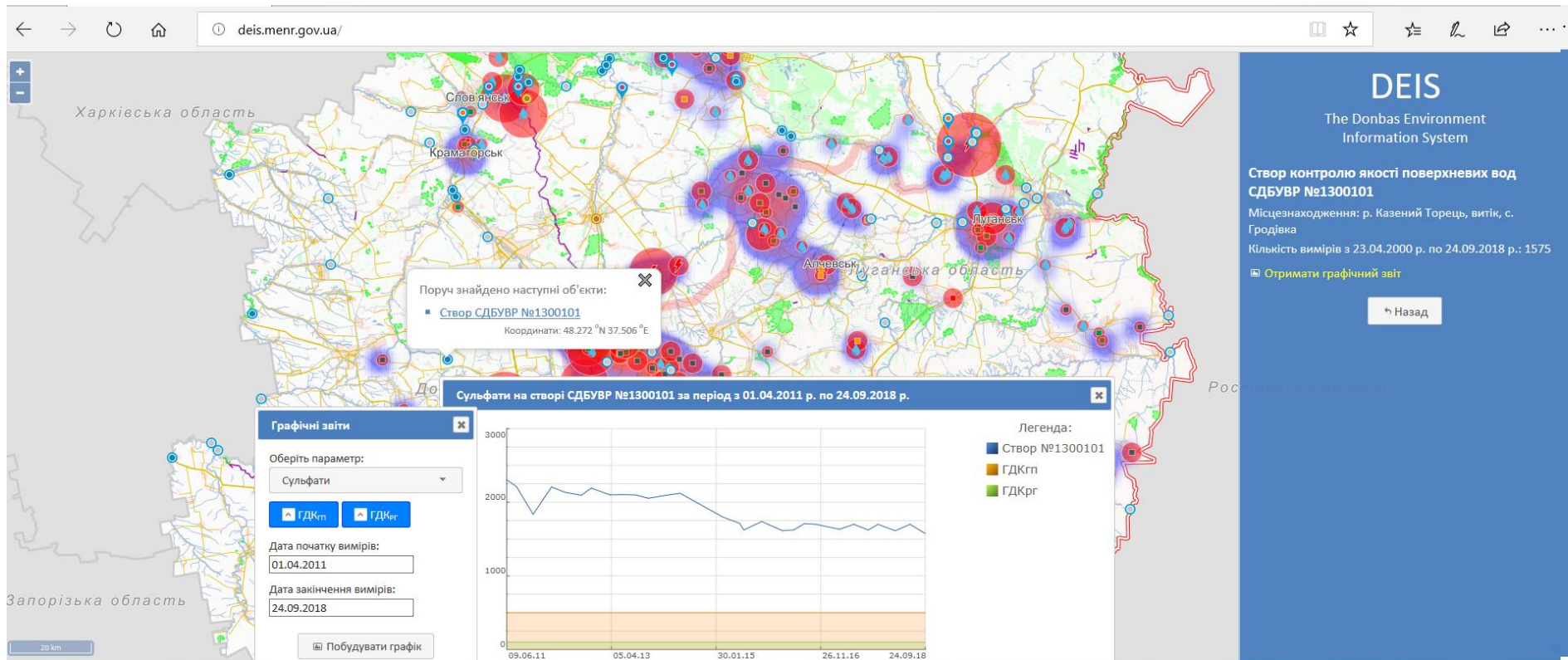

Порушення роботи об'єктів ПЗФ

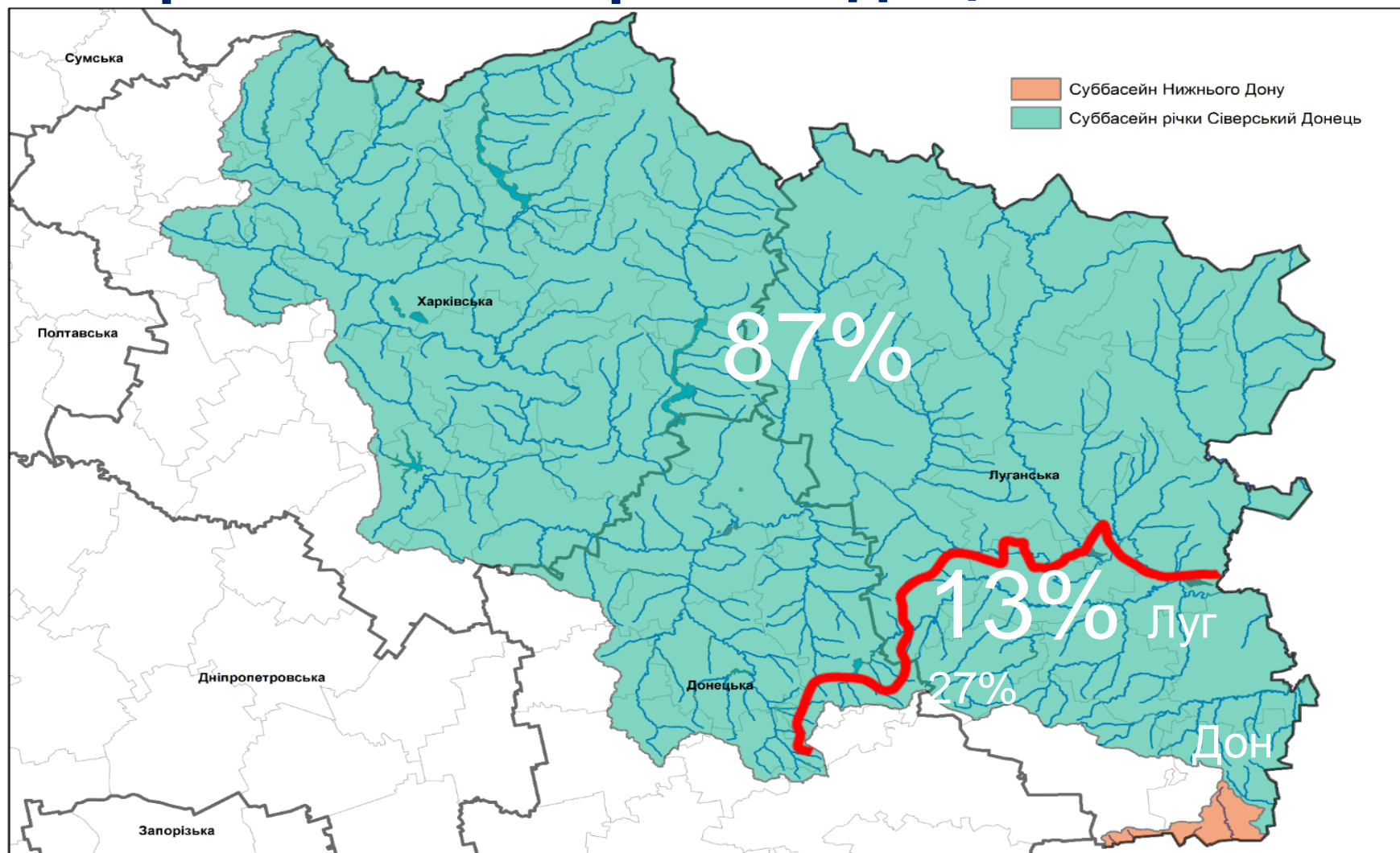

Інформаційна система довкілля Донбасу

<http://deis.menr.gov.ua/>

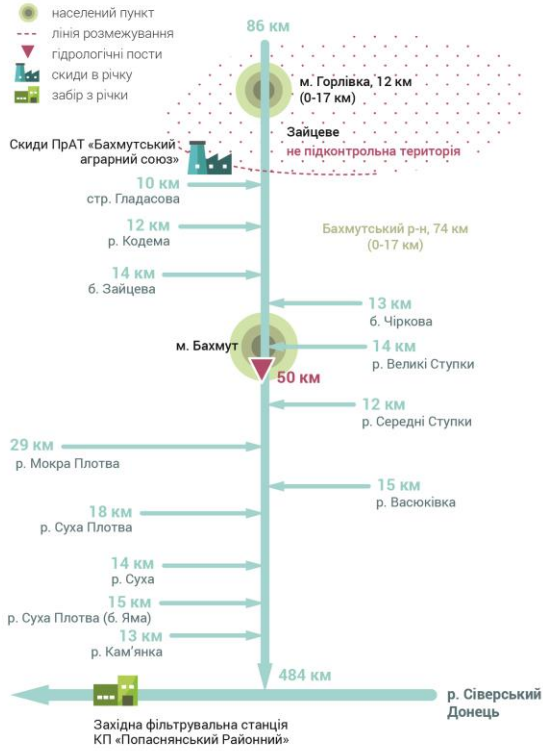
2018р. - Басейн Сіверського Дінця

Суб'єкт господарювання	Час добігання, доби
КРИВИЙ ТОРЕЦЬ (час добігання до водозабору)	
Авдіївський коксохімічний завод	14–15
Фенольний завод «НВО «Інкор і К»	3–8,5
ЦЗФ «Дзержинська»	
Шахта «Центральна»	
Шахта «Торезька»	3–8
Донецьке РВУ «Вода Донбасу»	3,5–9
Макіївське ВУВКГ «Вода Донбасу»	4–9,5
Ясиновський коксохімзавод	3,5–9,5
Горлівське ВУВКГ «Вода Донбасу»	3,5–9
Шахта «2-БІС»	3,5–9
БАХМУТКА (час добігання до водозабору)	
Бахмутський аграрний союз	1–4
ЛУГАНЬ (час добігання до кордону з РФ)	
Шахта «Золоте»	
ЦЗВ «Узловська»	
Луганське управління «Луганськвода»	1,5–3,5
Алчевське ВУВКГ	2,5–6

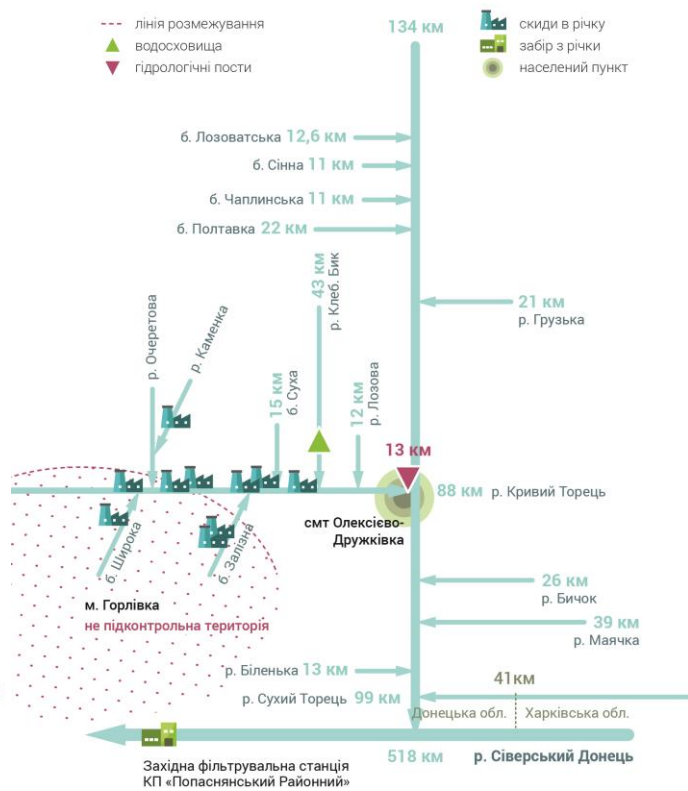
ЛІНІЙНА СХЕМА

р. Бахмутка, 86 км
Донецька область

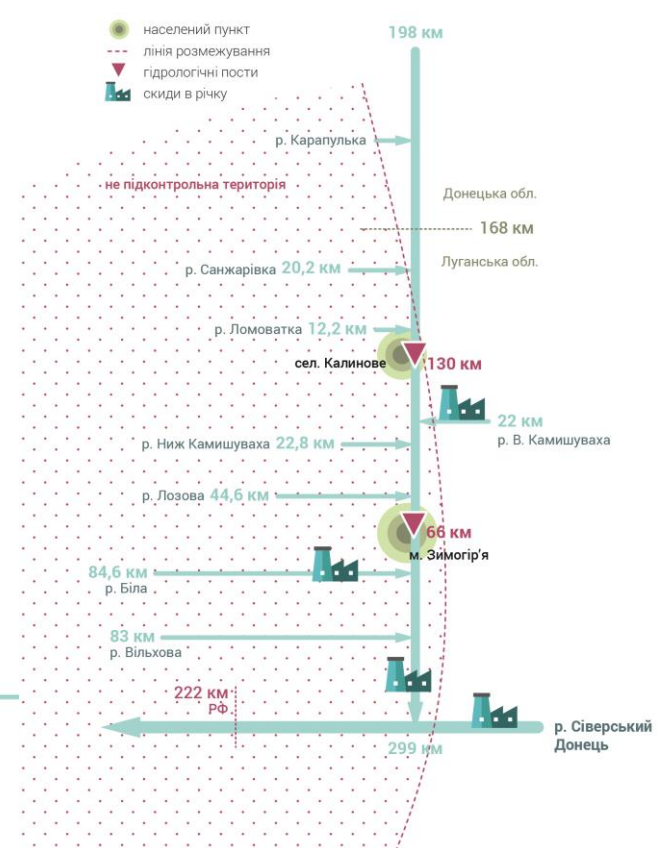
ЛІНІЙНА СХЕМА

р. Казенний Торець, 134 км
Донецька область

ЛІНІЙНА СХЕМА

р. Лугань, 198 км
Донецька, Луганська області

Пріоритети зменшення екологічних загроз та відновлення довкілля

- **“Вчора”** – інформація та аналіз
- **“Сьогодні”** – зниження рівня екологічних ризиків з великих джерел
- **“Завтра”** – відновлення природоохоронної діяльності в регіоні
- **“Післязавтра”** – екологічна перспектива Донбасу

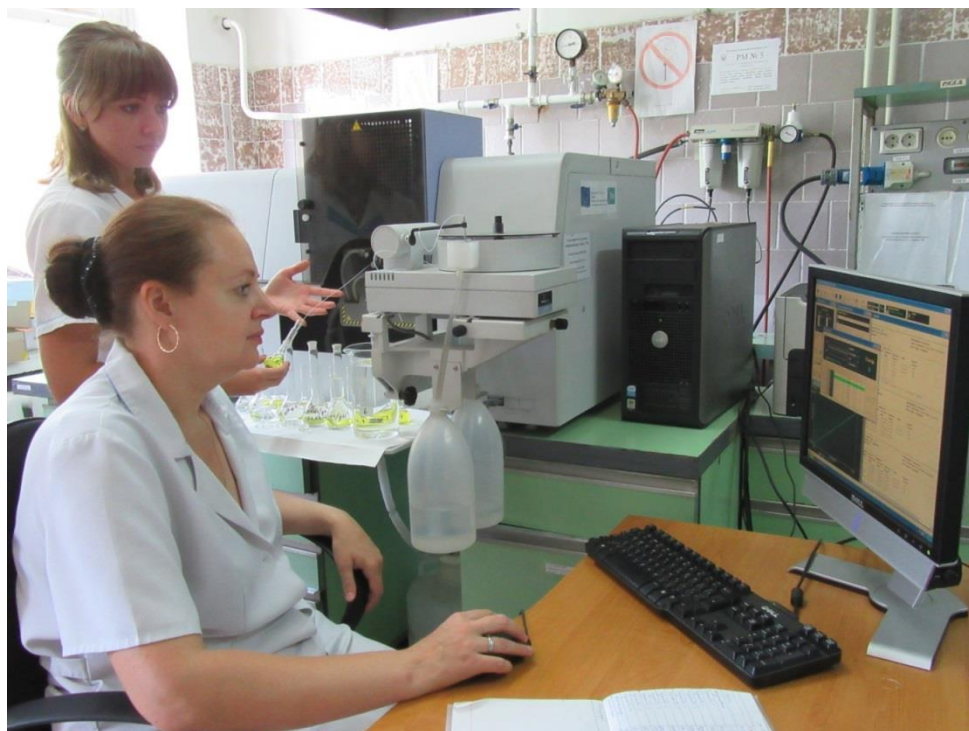
Фото: Є.Надьярний

Дослідження та огляди екологічних проблем на сході України (2017р.)

1. Аналіз та програма реконструкції Світового банку – ЄС-ООН (2015)
2. Аналіз МБО «Екологія-право-людина» (2015)
3. Публікації екологічної мережі «Зой» (2015, 2017)
4. Дослідження для Тристоронньої контактної групи (2015; 2016)
5. Звіт Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ (2015)
6. Проект державної цільової програми реконструкції та розбудови миру на сході України (2016)
7. Доповідь Центру гуманітарного діалогу (2017)
8. Аналіз Bellingcat (2017)
9. Доповідь Української Гельсінської спілки з прав людини (2017)
10. Дослідження на замовлення ЮНІСЕФ
11. Дослідження на замовлення УКГВ ООН (2017)
12. Матеріали Координатора проектів ОБСЄ в Україні (2017)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ВИДИ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА ПРОПОЗИЦІЙ												
Загальні та стратегічні	■	■	■				■				■	■
Інформаційні	■	■	■			■	■		■		■	■
Законотворчі		■							■			
Адміністративно-організаційні	■	■							■	■	■	■
Інженерно-технічні	■			■		■				■	■	
Зовнішньополітичні		■			■			■	■	■		

(1) Вчора – Інформація та аналіз

- дії, що є передумовою для вирішення екологічних проблем, реалізація яких є необхідною в найкоротший термін

(1) Вчора – інформація та аналіз

- Систематизація наявних даних про стан довкілля та джерел екологічної небезпеки в зоні конфлікту, розповсюдження цих даних та організація доступу для забезпечення ефективного прийняття рішень
- Інвентаризація прогалін в інформації про стан довкілля в зоні конфлікту; організація цільових досліджень для заповнення цих прогалін
- Організація безперешкодного доступу до іншої інформації про стан довкілля і природних ресурсів Донецької і Луганської областей

(2) Сьогодні – зниження рівня екологічних ризиків з великих джерел

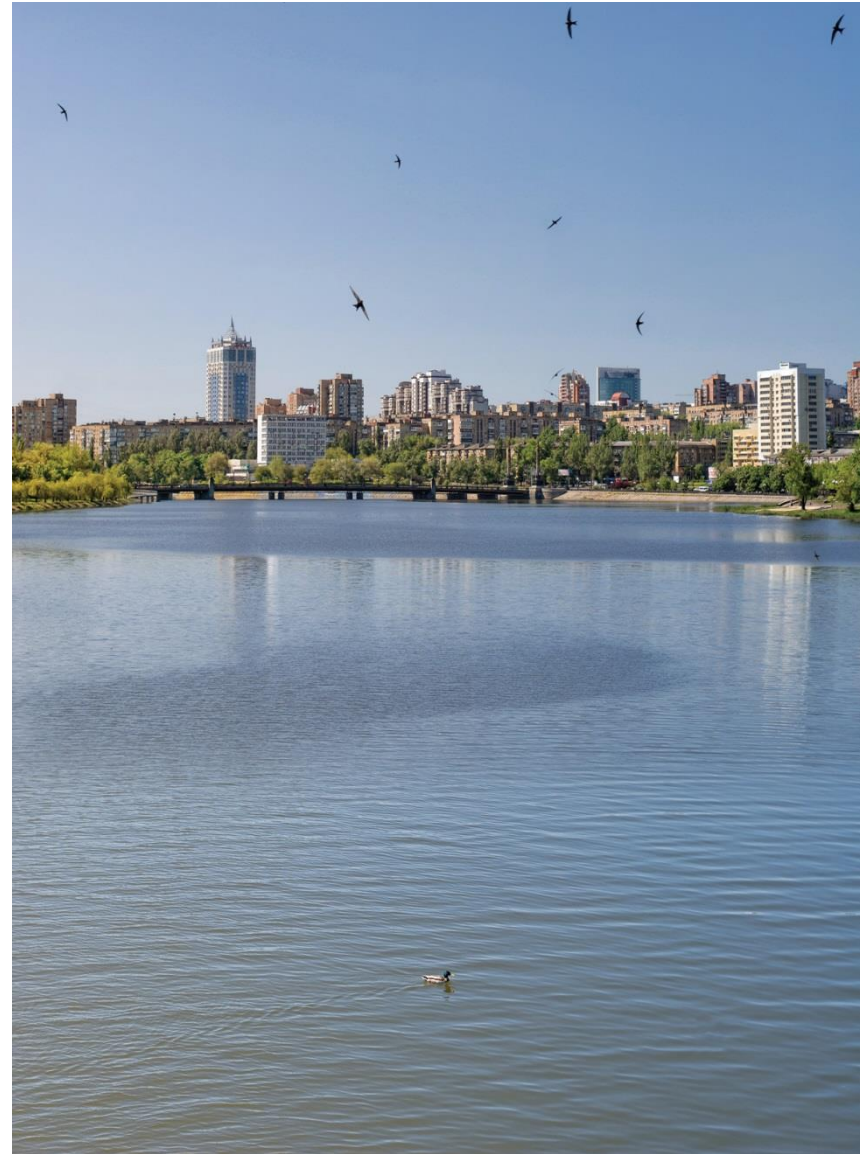
- дії зі зниження рівня екологічних ризиків, реалізація яких необхідна в найближчому майбутньому

(2) Сьогодні – зниження рівня екологічних ризиків з великих джерел

- Регулярне уточнення і оновлення інвентаризації об'єктів промисловості і комунального господарства
- Ухвалення першочергових заходів для зниження ризику від найбільш великих промислових і комунальних джерел екологічної небезпеки
- Реалізація політичних заходів для недопущення бойових дій в районах розташування джерел підвищеної екологічної небезпеки, міжнародного моніторингу ситуації, а також проведення стосовно джерел підвищеної небезпеки необхідних профілактичних заходів

(3) Завтра – відновлення природоохоронної діяльності в регіоні

- дії з відновлення природоохоронної діяльності в регіоні, які повинні стати частиною державних завдань в середньостроковій перспективі

(3) Завтра – відновлення природоохоронної діяльності в регіоні

- Відновлення та зміцнення організаційної та законодавчої основ природоохоронної діяльності в умовах конфлікту
- Відновлення, розширення і автоматизація екологічного моніторингу
- Відновлення та модернізація системи поводження з відходами
- Модернізація використання та організація охорони поверхневих вод регіону на основі басейнового підходу, відновлення і модернізація системи водопостачання та водовідведення
- Забезпечення діяльності об'єктів природно-заповідного фонду з урахуванням необхідності відновлення їх ділянок, порушених військовими діями
- Відновлення порушених земель інших категорій, водних об'єктів, лісових насаджень і полезахисних смуг
- Ліквідація наслідків перерозподілу і погіршення якості шахтних вод, модернізація принципів і практики експлуатації, закриття та рекультивація шахт
- Прискорене впровадження в практику принципів і методів зниження впливу оборонної діяльності на довкілля
- Розширення інформаційно-просвітницької діяльності в галузі охорони довкілля в зоні конфлікту

(4) Післязавтра – екологічна перспектива Донбасу

- Створення комплексної концепції економічної перебудови Донбасу на основі принципів «зеленої» економіки та ефективної адаптації до кліматичних змін
- Широке обговорення концепції з органами центральної та регіональної влади, місцевого самоврядування, представниками промисловості, бізнесу та громадськості.

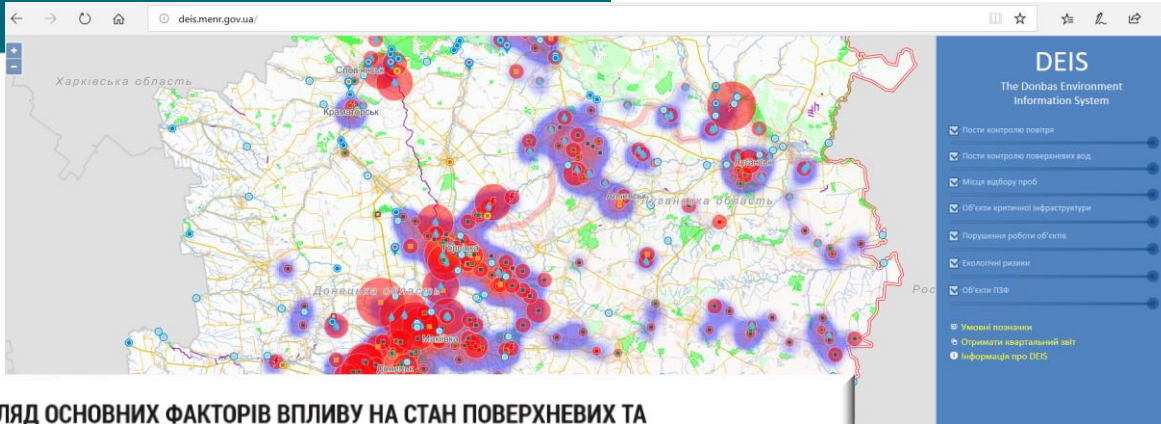

Фото: М.Левін

Публікація щодо оцінки екологічної шкоди (2017р.): <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/362581?download=true>

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ШКОДИ ТА ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ ДОВКІЛЛЯ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Інформаційна система довкілля Донбасу: <http://deis.menr.gov.ua/>

ОГЛЯД ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД БАСЕЙНУ СІВЕРЬСЬКОГО ДІНЦЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Звіт щодо факторів впливу в басейні Сіверського Дінця (2018р.)
<https://www.osce.org>

Дякую за увагу!

Алла Ющук
Національний спеціаліст проектів
Координатор проектів ОБСЄ в Україні
Alla.Yushchuk@osce.org